

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

(повна найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
(НА МАТЕРІАЛАХ ТОВ «ДМИТРУК-ФУДЗ»)

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Логістика

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
Групи ПТБ(ЛГ)-42
Левчук Денис Валерійович

(підпис)

Керівник:
д.е.н., професор
Ліпич Любов Пригорівна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«15» листопада 2024 р.
К.е.н., доцент
Гарант освітньої програми:
Кулик Юлія Михайлівна

(підпис)

Луцьк – 2024 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права
Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма: Логістика

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

« » 202 р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Левчука Дениса Валерійовича

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Шляхи підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства (на матеріалах ТОВ «Дмитрук-Фудз»)

Керівник роботи: д.е.н., професор Ліпич Любов Григорівна

затверджені наказом закладу вищої освіти від «30» грудня 2023 р. № 451/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи « » 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: фінансова звітність ТОВ «Дмитрук-Фудз», наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі логістики, автореферати, наукові статті, періодичні видання та Інтернет-ресурси.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПІДПРИЄМСТВА

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТОВ «ДМИТРУК-ФУДЗ»

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

ДОДАТКИ

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу:

1. Визначення поняття логістична діяльність підприємств. 2. Чинники і показники

результативності логістичної діяльності у розрізі функцій логістики. 3. Показники діагностики діагностики найпоширеніших ознак успішності логістичної діяльності. 4. Аналіз динаміки майна.

5. Аналіз структури майна. 6. Динаміка майна досліджуваного підприємства. 7. Структура активів досліджуваного підприємства. 8. Аналіз динаміки формування джерел капіталу. 9. Аналіз

показників ліквідності. 10. Аналіз показників фінансової стійкості. 11. Аналіз показників рентабельності. 12. Показники ефективності логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз».

13. Динаміка показників ефективності логістичної діяльності за 2021-2023 роки. 14. Проект з

підвищення ефективності логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
Теоретичний розділ	Ліпич Л.Г.		
Аналітичний розділ	Ліпич Л.Г.		
Висновки та пропозиції	Ліпич Л.Г.		
Нормоконтроль	Хомяк Н.В.		

7. Дата видачі завдання 01 вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Обґрунтування теми	до 29.09.2023	виконано
2.	Огляд літератури із досліджуваної проблеми	до 28.10.2023	виконано
3.	Теоретичний розділ	до 29.12.2023	виконано
4.	Аналітичний розділ	до 09.03.2024	виконано
5.	Висновки та пропозиції	до 30.03.2024	виконано
6.	Формування списку використаних джерел	до 13.04.2024	виконано
7.	Формування додатків	до 04.05.2024	виконано
8.	Оформлення ілюстративного матеріалу	до 11.05.2024	виконано
9.	Нормоконтроль	до 01.06.2024	виконано
10.	Інструментальна перевірка на академічний плагіат	до 04.06.2024	виконано
11.	Представлення кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту	до 06.06.2024	виконано

Здобувач вищої освіти

Левчук Д.В.
(прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

Ліпич Л.Г.
(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Левчук Д.В. Шляхи підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства (на матеріалах ТОВ «Дмитрук-Фудз»). Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Логістика» за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2024.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

У кваліфікаційній роботі бакалавра присвячена дослідженню сучасних методів і підходів до підвищення ефективності логістичних процесів підприємства. Основною метою роботи є розробка практичних рекомендацій щодо зниження витрат та оптимізації логістичних операцій.

У роботі розглядаються теоретичні основи ефективності логістичної діяльності, визначається сутність та принципи логістики, аналізуються підходи до оцінювання ефективності логістичних процесів. Проведено детальний аналіз логістичної діяльності досліджуваного підприємства, включаючи діагностику фінансово-господарської діяльності, аналіз логістичних витрат, а також оцінку ефективності логістичних процесів за допомогою таких показників, як динаміка логістичних витрат, частка логістичних витрат у загальних витратах, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості та коефіцієнт завантаженості логістичної системи.

На основі здійсненого аналізу ефективності підприємства та його логістичної діяльності було запропоновано проектні рішення.

Ключові слова: логістика, ефективність, витрати, оптимізація, управління запасами.

ANNOTATION

Levchuk D.V. Ways to improve the efficiency of logistics activities of the enterprise .

Qualification work for bachelor's OP «Logistics» degree in specialty 076 Entrepreneurship, trade and exchange activities. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2024.

The bachelor's thesis consists of an introduction, two chapters, conclusions and suggestions, a list of references and appendices.

The bachelor's thesis is devoted to the study of modern methods and approaches to improving the efficiency of enterprise logistics processes. The main purpose of the work is to develop practical recommendations for reducing costs and optimising logistics operations.

The paper examines the theoretical foundations of the efficiency of logistics activities, defines the essence and principles of logistics, and analyses approaches to assessing the efficiency of logistics processes. A detailed analysis of the logistics activities of the researched enterprise was carried out, including diagnostics of financial and economic activities, analysis of logistics costs, as well as evaluation of the efficiency of logistics processes using such indicators as the dynamics of logistics costs, the share of logistics costs in total costs, the receivables turnover ratio and the logistics system load factor.

Based on the carried out analysis of the efficiency of the enterprise and its logistics activities, design solutions were proposed.

Keywords: logistics, efficiency, costs, optimisation, inventory management.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність та принципи ефективності логістичної діяльності підприємства	9
1.2. Підходи до оцінювання логістичної діяльності підприємства	15
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДМИТРУК-ФУДЗ»	25
2.1. Діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства	25
2.2. Аналіз логістичної діяльності підприємства	38
2.3. Оцінка ефективності логістичної діяльності підприємства	43
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	48
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ	53
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах ринкової економіки ефективно управління логістичною діяльністю підприємства є одним з ключових факторів його успішності. Логістика, як процес планування, реалізації та контролю за ефективним переміщенням і зберіганням товарів, послуг та інформації від місця виробництва до місця споживання, займає важливе місце в підвищенні ефективності підприємства. Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в умовах глобалізації та посилення конкуренції підприємства мають постійно знаходити нові шляхи підвищення ефективності своєї діяльності. Логістика грає важливу роль у забезпеченні безперебійного та оптимального функціонування роботи підприємства, а також впливає на всі стадії виробничо-збутової діяльності. Тому, дослідження методів і підходів до підвищення ефективності логістичної діяльності є надзвичайно важливим.

У науковій літературі логістичні процеси розглядаються з різних аспектів: стратегічного управління, операційного менеджменту, інформаційних технологій тощо. Важливий внесок у розвиток теорії логістики зробили такі вчені, як А. Сміт, К. Маркс, М. Портер, П. Дракер, С. Ковальов, проф. Бауерсокса Дональд Дж., Крикавський Є. В., Банько В. Г.

Однак, не зважаючи на значну кількість праць, присвячених логістиці, питання підвищення ефективності логістичної діяльності конкретних підприємств потребують подальшого дослідження з урахуванням специфіки їх діяльності та ринкових умов.

Мета і завдання роботи полягає у розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства.

У зв'язку з цим *поставлені та вирішені наступні завдання:*

- вивчено суть та принципи логістичної діяльності підприємства;
- досліджено підходи до оцінювання ефективності логістичної діяльності підприємства;

- проаналізовано фінансово-господарська діяльності підприємства;
- здійснено аналіз логістичної діяльності досліджуваного підприємства;
- проведена оцінка рівня ефективності логістичної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процес аналізу шляхів підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства

Предметом дослідження є методи та підходи до підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства.

Методи дослідження: в дослідженні використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, аналіз і синтез, порівняння, методи економічного аналізу та статистичних досліджень.

Джерелами інформаційної бази дослідження є фінансова звітність ТОВ «Дмитрук-Фудз» наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі логістики, автореферати, наукові статті, періодичні видання та Інтернет-ресурси.

Практичне значення отриманих результатів: у практичному значенні отримані результати виражаються в можливості розробки конкретних рекомендацій з підвищення ефективності логістичного підприємства.

Запропоновані у роботі заходи можуть використовуватися керівництвом ТОВ «Дмитрук-Фудз» для оптимізації логістичних процесів, що дозволить знизити витрати, покращити якість обслуговування клієнтів і збільшити конкурентоздатність підприємства. Результати дослідження можуть бути корисні також для інших підприємств харчової промисловості, які прагнуть покращити свою логістичну діяльність.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та принципи ефективності логістичної діяльності підприємства

Логістична діяльність підприємства охоплює комплекс заходів і процесів, спрямованих на планування, координацію та контроль етапів логістичного ланцюга. Цей ланцюг починається з постачання сировини і завершується доставкою готової продукції споживачам. Основна мета полягає в забезпеченні безперервного та ефективного руху матеріальних потоків при мінімальному використанні ресурсів [46].

Логістична діяльність спрямована на ефективне керування потоками матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів. Логістична діяльність підприємства є важливою частиною управління всіма аспектами постачання, виробництва та розподілу. Вона включає стратегічні і тактичні дії, спрямовані на оптимізацію всіх етапів життєвого циклу продукції.

Одним із ключових понять логістичної діяльності є логістика. Поняття логістики можна трактувати з різних точок зору, виділимо основні, такі як: теоретична, практична та наукова.

Такі дослідники як Н. Рекова та О. Ткаченко розглядають логістику з теоретичної точки зору, дослідник А. Гаджинський розглядає логістику з практичної точки зору та дослідник Л. Міротін з наукової [25–27].

Н. Рекова та О. Ткаченко розглядають логістику підприємства як систему поточкових процесів, що дозволяє ефективно управляти складною системою, враховуючи особливості кожного його ланцюжка і визначати фактори логістичного характеру, які впливають на ефективність діяльності в цілому [25, С. 276].

А. Гаджинський визначає логістику як процес, що включаєв себе планування, організацію та контроль усіх видів діяльності, пов'язаних з переміщенням і складуванням товарів. Ці дії забезпечують проходження матеріальних і супутніх їм інформаційних потоків від точки закупівлі сировини до кінцевого споживача [26].

Л. Міротін визначає логістику як науку, що досліджує організацію спільної діяльності менеджерів різних підрозділів підприємства та груп підприємств з метою ефективного просування продукції за ланцюгом «закупівля сировини – виробництво продукції – розподіл». Це включає управління спрямованими транспортно-людськими потоками на основі інтеграції та координації операцій, процедур і функцій, які виконуються в рамках цього процесу з метою мінімізації загальних витрат ресурсів [27].

Логістика займається різними аспектами, такими як складування, транспортування, управління запасами, контроль ланцюжка поставок, обробка замовлень. Це надає низку переваг, серед яких скорочення витрат, підвищення рівня обслуговування клієнтів та зміцнення конкурентних позицій.

Однак, разом із низкою переваг, які представляє логістика, існують і причини, що гальмують її розвиток та занижують ефективність, а саме [24]:

- відсутність державного інтересу до вирішення проблем логістики виявляється у недостатньо розвиненій правовій базі, а також у відсутності центрів підготовки та кваліфікованих фахівців у цій галузі;
- загальна економічна криза, пов'язана з невирішеними питаннями щодо власності та скороченням обсягів виробництва, уповільнює процеси змін;
- логістичний підхід передбачає радикальні перетворення в структурі, які включають впровадження більш гнучких організаційних форм;
- розвиток ідей логістики гальмується через недостатній рівень професійної підготовки кадрів.

Наявність причин, які гальмують логістику, означає, що існують фактори, які заважають ефективному та безперебійному функціонуванню логістичної системи.

Дослідивши основні поняття логістики, дослідимо основні визначення логістичної діяльності для того, щоб зрозуміти, як ці процеси впливають на ефективність роботи підприємства. Зокрема, існує багато різних підходів вітчизняних у зарубіжних науковців які по-різному трактують поняття логістичної діяльності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1. – Визначення поняття логістична діяльність підприємств
[адаптовано до 28-34]

Автори	Сутність поняття
Н.Й Коніщева, Н.В. Трушкіна	«Логістична діяльність підприємства – це особливий вид господарської діяльності, реалізація якої потребує здійснення послідовних процесів логістичної діяльності в єдиному комплексі, що дозволяє мінімізувати витрати і збитки підприємства за рахунок оптимізації логістичного «ланцюга» та зменшення впливу зовнішніх ризиків» [28].
О.М. Сумець	«Логістична діяльність підприємства – це один із основних видів господарської діяльності, що пов'язаний з плануванням, організацією, управлінням та контролем матеріальних та супутніх їм потоків у процесі їх переміщення від місця виробництва до місця споживання шляхом послідовного та взаємоузгодженого у часі й просторі виконання логістичних активностей» [29, с. 292]
Ю.О. Шкригун	«Логістична діяльність підприємства – це сукупність усіх процесів (а саме процесів забезпечення безперервного, своєчасного, оптимального та економічно ефективного руху логістичних потоків на всіх стадіях виробничого процесу відповідно до прогнозів і стратегічних планів діяльності підприємства) у єдиному комплексі, які мають відповідати принципам інтегрованості, інноваційності, адаптованості до мінливих умов сучасного інституційного й ринкового середовища» [30, с. 188]
Н.В. Смирнова	«Логістична діяльність підприємства – це інтегрована сукупність логістичних елементів (функцій, процесів, процедур та операцій) в межах організації як відкритої системи для оптимізації процесів трансформації матеріальних потоків з метою досягнення максимального синергічного ефекту» [31, с. 58].
Н.В. Хвищун	«Логістика – науково-практичний напрям управління та оптимізації логістичних потоків для досягнення оперативних, тактичних та стратегічних цілей в певній логістичній системі» [32, с. 244]
К.В. Мельникова	«Логістична діяльність підприємства – це процес управління сукупними потоками (матеріальними, інформаційними, сервісними й фінансовими) в інтегрованих логістичних ланцюгах та здійснення логістичних операцій з потоками з метою оптимізації витрат, задоволення потреб клієнтів і виконання місії підприємства» [33, с. 244].
Т. Шталь, А. Уварова	«Логістична діяльність підприємства – сукупність процесів функціонально-операційного й управлінського характеру з формування та управління логістичними потоками, що здійснюються в межах закупівельної, транспортної, виробничої, складської, внутрішньомагазинної логістики, логістики запасів, розподілу і продажів, сервісного обслуговування з огляду на цілі діяльності підприємства» [34, с. 69]

Отже, велика частина науковців трактує логістичну діяльність, як систему втілення логістичних функцій, таких як постачання, виробництво, збут.

Логістична функція – це сукупність функціонально однорідних логістичних операцій, призначених для реалізації задач конкретної ланки логістичного ланцюга. Основними логістичними функціями промислового підприємства є постачання, транспортування, складування, виробництво та збут [35].

Виділення логістичних функцій пов'язано з структурними підрозділами служби логістики на підприємстві, що відповідають за діяльність з управління запасами, закупівлями, транспортуванням, складуванням, пакуванням, вантажопереробкою, митним оформленням вантажів тощо.

Необхідно підкреслити, що весь комплекс логістичних функцій, як окремо, так і в сукупності, підпорядкований єдиній меті, яка визначається стратегією підприємства або групою підприємств учасників міжнародного бізнесу. Умови жорсткої конкуренції вимагають, щоб перевагу отримували ті постачальники, які мають у своєму розпорядженні найбільший асортимент продукції, можуть поставити потрібні товари в потрібне місце вчасно для замовника, при мінімальних для нього сукупних витратах та мають налагоджену систему технічного обслуговування [2].

До функцій логістичної системи відносять:

- опрацювання замовлень споживача;
- обслуговування споживача;
- зберігання товару в складських приміщеннях;
- контроль запасів;
- планування логістики наперед.

Опрацювання замовлень споживача – це ключова функція логістичної системи, яка забезпечує зв'язок між клієнтом та підприємством. Це багатоетапний процес, який починається з прийняття замовлення і завершується доставкою товару кінцевому споживачу.

Обслуговування споживача – це невід'ємна частина логістичної системи, яка забезпечує зв'язок між компанією та її клієнтами. Це комплекс заходів,

спрямованих на задоволення потреб клієнтів та створення позитивного досвіду взаємодії з компанією.

Зберігання товарів у складських приміщеннях це основоположна функція логістичної системи, яка забезпечує наявність товарів на складі для подальшого розподілу або продажу.

Контроль запасів – це необхідна функція логістичної системи, яка забезпечує наявність необхідної кількості товарів на складі в потрібний час. Це мистецтво балансу, яке полягає в тому, щоб не допустити дефіциту або надлишку товарів, що може призвести до значних фінансових втрат.

Планування логістики наперед – це фундаментальна функція логістичної системи, яка забезпечує оптимальне функціонування всіх її складових. Це процес визначення цілей логістики, розробки стратегії їх досягнення та планування конкретних дій для їх реалізації.

Функції логістики, такі як опрацювання замовлень споживача, обслуговування споживача, зберігання товару в складських приміщеннях, контроль запасів, планування логістики наперед, являються фундаментом, на якому будується ефективна логістична діяльність. Вони забезпечують практичне виконання логістичних завдань, дозволяючи товарам рухатися від виробника до споживача.

Однак для того, щоб логістична діяльність була не лише ефективною, але й злагодженою, необхідні принципи логістичної діяльності підприємства.

До основних принципів логістичної діяльності відносимо наступні:

- принципи ефективності логістичної діяльності підприємства – це основні принципи або стратегії, які спрямовані на оптимальне використання ресурсів та досягнення поставлених цілей у сфері логістичної діяльності;
- управління всіма потоками процесів з врахуванням їх системності та комплексності, яке передбачає взаємодію та узгодження окремих етапів бізнес-процесів з метою оптимізації всієї системи логістики;
- гармонізація критеріїв оцінки ефективності окремих етапів логістичного ланцюга на рівнях мікро та макроуправління;

- впровадження системи обліку витрат на управління матеріальними ресурсами та пов'язаною інформацією, фінансами та сервісними потоками вздовж всього логістичного ланцюга;
- застосування інформаційних технологій та сучасних методів моделювання для ефективного управління логістичними системами та інноваційного розвитку;
- конкретність як принцип ефективності логістичної діяльності підприємства означає точне визначення мети, завдань та параметрів, що вимірюються у логістичних процесах;
- своєчасне вирішення проблем, пов'язаних з збоєм в роботі логістики;
- забезпечення швидкого та безпечного перевезення вантажу, впровадження сучасних методів безпеки;
- ефективність логістичної діяльності підприємства дає здатність адаптуватись до змінних умов та вимог ринку чи клієнта шляхом використання різних можливостей в управлінні логістичними процесами.

Дотримання цих принципів, робить логістику рушієм процвітання. Їх впровадження дозволяє оптимізувати логістичні процеси, підвищити їх ефективність та досягти поставлених цілей.

Описані вище принципи логістики слугують основою для побудови ефективної системи логістики. Однак на практиці їх застосування може мати особливості, обумовлені матеріальними потоками підприємства, оптимізацією ресурсів, інформаційними технологіями, гнучкістю та партнерськими стосунками.

В.І. Маргунова вважає, що матеріальний потік представляє собою товарно-матеріальні цінності, які перебувають у стані руху і є об'єктом різних видів логістичної діяльності. Ці види діяльності включають фізичне переміщення в просторі, такі як навантаження, розвантаження, затарювання, перевезення, сортування, консолідація та розукрупнення [3].

Оптимізація ресурсів підприємства – спрямована на оптимізацію використання ресурсів, таких як час, праця, гроші та матеріали, це дає

максимальну продуктивність та мінімізацію витрат підприємства у кожному етапі ланцюга постачання.

Інформаційні технології – допомагають оптимізувати логістичні потоки, підвищити прозорість ланцюгів постачання, а також скоротити ризики.

Гнучкість – це одна з ключових особливостей сучасної логістики, яка дозволяє підприємствам швидко адаптуватися до мінливих умов ринку та попиту.

Партнерські стосунки дозволяють підприємствам використовувати ресурси та можливості своїх партнерів, що може бути недоступним для них самотійно.

Дослідивши сутність та принципи ефективності логістичної діяльності підприємства дало нам розуміння глибоке розуміння сутності логістики та її ключових функцій та принципів для ефективного функціонування підприємства, що в перспективі дозволить глибше розуміти важливість логістики у функціонуванні сучасних підприємств та шляхів підвищення її ефективності.

1.2. Підходи до оцінювання логістичної діяльності підприємства

В сучасних умовах розвитку логістичної діяльності науковці ще не досягли єдності щодо визначення конкретних показників та коефіцієнтів для оцінки успішності логістичних процесів та ефективності обслуговування клієнтів.

Діагностика логістичної діяльності повинна передбачати порівняння прогнозованих або фактично отриманих вигод із витратами, понесеними для їх досягнення [19].

1. Вигоди включають у себе підвищення рівня обслуговування, зменшення витрат, поліпшення використання активів, тощо.

2. Підвищення рівня обслуговування означає поліпшення доступності та якості послуг, удосконалення обслуговування клієнтів, що призводить до збільшення клієнтської бази.

3. Зменшення рівня витрат можливе може відбуватись у вигляді єдиного зменшення капіталу: розпродаж складських приміщень, вантажопереробного,

транспортного устаткування, що не використовується, або ж зменшення обсягу поточних витрат шляхом впровадження інноваційних технологій вантажопереробки, зменшення розміру витрат на зберігання, утримання та використання транспортних засобів та ін [20].

Проблема оцінювання логістичних показників повністю відображена в результатах досліджень професора Дональда Дж. Бауерсокса. Він виділяє такі категорії логістичних показників [4]:

- витрати;
- якість;
- продуктивність;
- обслуговування споживачів;
- оцінка активів.

Різні галузі бізнесу, такі як виробництво, гуртова торгівля і роздрібна торгівля, використовують різні набори показників для оцінки своєї логістичної діяльності. Кожна категорія має свої унікальні показники, які відображають специфіку їхньої діяльності. Результати застосування цих показників можуть варіюватися в залежності від конкретного типу бізнесу.

А також, у спільних дослідженнях вище згаданого проф. Д. Бауерсокса та Д. Клосса діагностика рівня успішності логістичної діяльності базується на розрахунку двох груп показників логістики: внутрішніх та зовнішніх [8].

Внутрішні показники включають такі групи [9]: витрати; показники, що характеризують обслуговування клієнтів; результативність; менеджмент активів; якість.

Ці показники мають відображати успішність виконання основних операцій логістики внутрішніх процесів. Їх важливість полягає у відстеженні функціонування різних аспектів діяльності підприємства.

Необхідність аналізу зовнішніх показників втілюється у розробці та практичному впровадженні очікувань клієнтів, як базового орієнтиру логістичної діяльності [10].

Є. В. Крикавський в своїх дослідженнях оцінює успішність логістичної діяльності через визначення ефективності всього ланцюга поставок, використовуючи при цьому як якісні, так і кількісні показники [5].

До якісних показників ним включено [5]: рівень задоволеності клієнтів; швидкість реагування ланцюга поставок на зміну попиту; інтеграція інформаційних потоків та постачання матеріалів; ефективність управління ризиками; успішність співпраці з постачальниками.

До кількісних показників включають [5]: ефективність; вартісна складова; успішність адаптації до зовнішніх змін; рівень оптимізації збуту; темпи зростання прибутковості; окупність інвестицій.

П. В. Гудзь зазначає, що повне дослідження всіх аспектів логістичної діяльності є складним, тому він радить проводити систематичний аналіз, який включає [6]:

1. Ретельний аналіз клієнтських маршрутів, що допомагає оптимізувати процеси, покращити рентабельність інвестицій, клієнтський досвід та загальну ефективність.

2. Дослідження ефективності товарних складів включає аналіз їх основних функцій і коефіцієнтів продуктивності та результативності. Ці показники порівнюються з витратами на заробітну плату, обладнання, складські приміщення та співвідносяться з обсягами фінансових інвестицій.

Такі порівняння реалізуються як в розрізі відокремлених функцій, так і в розрізі сукупності функцій [7]:

1. Оцінка транспортних витрат.

2. Аналіз рівня консолідації вантажів, який оцінюється при розрахунку транспортних витрат і формуванні невеликих вантажних партій в одній великій.;

3. Дослідження рівня прибутковості продукту у вигляді обчислення «реальних витрат і доходності для виробника від розподілу кожного окремого найменування продукту вздовж всього ланцюгу розподілу (транспортування, обробка, зберігання, обробка замовлень тощо) до кінцевого споживача» [6];

4. Розрахунок стандартного показника, який забезпечується за рахунок оцінки критеріїв успішності у чотирьох-шести господарських суб'єктів – конкурентів, для застосування методу порівняння в процесі впровадження різних видів процесів та завдань.;

5. Дослідження нормативної бази та комплексу стандартів певної галузі.

Ключовими засобами дослідження результативності процесів логістики Т. О. Колодізева та Г. Р. Руденко визначають методологію економічного аналізу, що передбачають [15]:

1. дослідження наявного стану процесів логістики;
2. визначення джерел і факторів, що зумовлюють проблемні аспекти;
3. розробку короткотермінових планів вдосконалення відповідних явищ і процесів;
4. розроблення висновків та пропозицій, що зумовлять підвищення успішності діяльності.

Економічний аналіз процесів логістики даними науковцями рекомендується реалізувати в розрізі трьох блоків [14]:

1. Діагностика матеріальних та інформаційних процесів: дослідження процесів – закупівлі, запасів, складських процесів, процесів реалізації);
2. Дослідження процесів логістики: виробництво або закупки, обрання джерел закупок, успішність транспортного обслуговування, результативність складського інвестування, обрання дистриб'юційних каналів);
3. Оцінка витрат логістики (дослідження – збутових витрат, витрат на запаси, інформаційних витрат).

Вітчизняна науковиця Н. В. Хвищун (Ковальчук) пропонує використовувати прибуток як базовий показник для оцінювання успішності логістичної діяльності підприємства. Він вважає, що прибуток, як кінцевий результат логістичних процесів, може комплексно відобразити їхню ефективність [35, С. 128].

Успішність логістичної діяльності, на думку Н. В. Хвищун, визначається набором показників, що оцінюють якість логістичних процесів при врахуванні відповідного рівня загальних логістичних витрат [16]. Успішність логістичної

діяльності включає [9]: межі логістичної діяльності; елементи; забезпечення ресурсами; основні типи продукції логістики; очікувані результати; критерії успішності логістичної діяльності; процес діагностики; зворотний зв'язок; планування покращень.

В. Г. Банько визначає базові чинники і показники, що характеризують результативність логістичної діяльності в розрізі функцій логістики представлені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2. – Базові чинники і показники, що визначають результативність логістичної діяльності у розрізі функцій логістики [17]

Функція логістики	Показники
Логістичне адміністрування	Виготовлена продукція на одного робітника. Трудомісткість та зарплатомісткість. Ступінь кваліфікації працівників.
Підготовка і формування замовлення	Час, необхідний на формування замовлення. Ступінь якості обслуговування замовлення клієнтів. Витратомісткість процесу формування замовлення. Портфель послуг. Обсяг повернень. Ступінь задоволення заявок.
Прогнозування Виробничої діяльності	Матеріаломісткість. Кількість продукції, що виготовляється. Продуктивність; Собівартість.
Закупівля ресурсів	Оптимальний обсяг закупки. Періодичність замовлень. Термін реалізації замовлення. Число постачальників.
Постачання товарів	Термін поставки. Періодичність поставок. Безвідмовність поставок. Період часу між поставками.
Складська діяльність	Період часу складування. Число поставок на склад. Запаси у процесі транспортування. Ступінь автоматизації складських робіт. Коефіцієнт товарообороту на складі. Коефіцієнт застосування складської площі.
Збутова діяльність	Кількість реалізованої продукції. Швидкість товарообороту. Обсяг клієнт; Коефіцієнт збуту.
Постачання замовлення	Реалізація замовлень. Використання транспортних концепцій. Уніфікація та стандартизації упаковки. Коефіцієнт застосування транспортних засобів. Валові простоти транспортних засобів. Обсяги транспортувань.

На основі досліджених нами підходів щодо оцінювання логістичної діяльності підприємства, можемо підсумувати, що у їхніх твердженнях про дослідження результативності логістичної діяльності не досягнуто єдності, проте можна скласти список характеристик ефективності, які найчастіше використовуються.

Базовими ознаками успішності у системі є ступінь витрат логістики. Проте до найважливіших також входить спрямованість підприємства на клієнта та забезпечення оптимального рівня сервісного обслуговування [12].

До найбільш розповсюджених відносяться такі ознаки: витрати; якість; час; активи. Дослідження яких відображено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3. – Чинники (показники) найпоширеніших ознак успішності логістичної діяльності [18]

Ознаки успішності	Чинник та показник
Витрати	Оптимізація витрат є ключовим фактором успіху підприємства. Це включає контроль за загальним рівнем витрат, витратами на одиницю продукції та часткою витрат у чистому доході від реалізації. Успіх визначається мінімізацією цих показників.
Якість	Ефективність логістичних процесів оцінюється за тривалістю функціонального циклу, якістю виконання замовлень та здатністю задовольняти вимоги клієнтів. Основними індикаторами є своєчасність поставок, гарантійні витрати та швидкість реагування на претензії клієнтів.
Час	Оперативність реагування на запити клієнтів визначається здатністю підприємства вчасно та повноцінно відповідати на їхні претензії. Ключовими показниками є тривалість виробничого циклу, час коригування планів, термін реалізації виробничих планів та рівень дотримання графіків виробництва.
Активи	Ефективність використання активів базується на результативності інвестицій у будівлі, обладнання та оборотний капітал. Основними показниками є точність планування, рівень застарілих запасів, коефіцієнт використання потужностей тощо.

Одержані показники зіставляються із нормативними значеннями ефективності логістичної діяльності.

На основі вищезазначених підходів до аналізу ефективності логістичної діяльності, нами пропонується комплексний підхід, що базується на декількох показниках, а саме: коефіцієнт завантаженості логістичної системи, оборот

логістичних активів, та витрати на логістику до обсягу продажів. Ми вибрали ці показники, тому що вони дозволяють оцінити різні аспекти логістичної діяльності: завантаженість системи показує ефективність використання ресурсів, оборот активів відображає швидкість обігу товарів, а співвідношення витрат на логістику до обсягу продажів визначає економічну ефективність

Коефіцієнт завантаженості логістичної системи (КЗЛС) – це показник, який показує наскільки ефективно використовуються логістичні активи підприємства, в основному його запасів, для забезпечення заданого обсягу продажів. Нами був обраний даний показник, тому що він дозволяє оцінити загальну продуктивність та ефективність функціонування логістичної інфраструктури, включаючи всі її складові – транспортні потужності, складські приміщення, обладнання тощо.

Формула для розрахунку КЗЛС:

$$\text{КЗЛС} = \frac{\text{Логістичні активи}}{\text{Виручка}} \quad (1.1)$$

де: логістичні активи – це запаси товаро-матеріальних цінностей підприємства, включаючи сировину, матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію на складах; виручка – це чистий дохід від реалізації продукції.

КЗЛС показує, яка частина виручки була «завантажена» в логістичні активи підприємства. Чим вищий коефіцієнт, тим більша частка логістичних активів використовується для забезпечення поточного обсягу продажів.

Градація отриманих значень:

Низька завантаженість (КЗЛС < 0,5). Логістична система недовантажена, що може свідчити про неефективне використання ресурсів або про низький попит на продукцію.

Середня завантаженість (КЗЛС = 0,5 – 0,75). Логістична система використовується оптимально, що свідчить про збалансоване завантаження ресурсів.

Висока завантаженість (КЗЛС > 0,75). Логістична система перевантажена, що може призвести до зниження якості обслуговування, зростання витрат та зниження ефективності.

Показник оборот логістичних активів – є важливим показником, який допомагає визначити рівень ефективності логістичних активів досліджуваного підприємства. Цей показник показує скільки разів логістичні активи були використані для обороту протягом року. Вищий показник логістичних активів вказує на більшу ефективність використання ресурсів.

Оборот логістичних активів розраховується за формулою (1.2) [43]:

$$\text{Оборот логістичних активів} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Середній баланс логістичних активів}} \quad (1.2)$$

де: виручка – це чистий дохід від реалізації продукції. середня вартість логістичних активів – визначається як середня вартість логістичних активів підприємства протягом того ж періоду часу.

Градація отриманих значень:

1. Високий оборот логістичних активів: Якщо показник обороту логістичних активів є високим, понад 8 оборотів, це може свідчити про ефективне використання логістичних ресурсів, що вказує на високий рівень продуктивності та оптимальне управління запасами і ресурсами.

2. Середній оборот логістичних активів: Якщо показник знаходиться на середньому рівні, від 4 до 8 оборотів це може означати, що логістичні ресурси використовуються достатньо ефективно, але є потенціал для покращення управління запасами та оптимізації процесів.

3. Низький оборот логістичних активів: Якщо показник є низьким менше оборотів, це може вказувати на недостатню ефективність управління логістичними активами. Це може бути результатом перевищених запасів, не ефективного використання запасів або не ефективною логістичною діяльністю.

Показник Витрати на логістику до обсягу продажів – цей показник вимірює рівень ефективності логістичної діяльності підприємства в контексті його загального обсягу продажів.

Витрати на логістику до обсягу продажів розраховується за формулою (1.3):

$$\text{Витрати на логістику до обсягу продажів} = \frac{\text{Витрати на логістику}}{\text{Загальний обсяг продажів}} * 100\% \quad (1.3)$$

де витрати на логістику – це витрати на збут, загальний обсяг продажу – це загальний дохід, отриманий від продажу товарів або послуг.

Градація отриманих значень:

Низькі витрати на логістику до обсягу продажів: Якщо цей показник низький, менше 5%, це може вказувати на ефективне управління логістичними витратами та оптимізацію процесів постачання та доставки.

Середні витрати на логістику до обсягу продажів: Показник на середньому рівні, від 5% до 10% може свідчити про нормальний рівень витрат на логістику, який може бути піддається покращенню.

Високі витрати на логістику до обсягу продажів: Якщо цей показник високий, понад 10%, це може вказувати на недооцінку логістичних процесів або неефективне управління логістичними витратами, що може вплинути на загальну прибутковість підприємства.

Цей показник допомагає підприємству оцінити ефективність своєї логістичної діяльності та ідентифікувати можливості для покращення.

Стосовно визначення рівня ефективності логістичної діяльності також відсутній єдиний підхід серед науковців. На основі розглянутих нами підходів оцінювання ефективності логістичної діяльності підприємства, дало нам можливість сформулювати власну систему показників, таких як:

1. Коефіцієнт завантаженості логістичної системи.
2. Обороти логістичних активів.
3. Витрати на логістику до обсягу продажів.

Поєднання цих показників для дослідження ефективності логістичної діяльності підприємства, дасть достатнє розуміння рівню ефективності логістичної діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДМИТРУК-ФУДЗ»

2.1. Діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства

Назва підприємства – Товариство з обмеженою відповідальністю «Дмитрук-Фудз» - підприємство, що функціонує в сфері виготовлення м'ясної продукції та снєків.

Місце знаходження – 43016, Україна, Волинська область, місто Луцьк (з), вулиця Галицького Данила, будинок 14.

Галузева належність – 10.13; 46.32; 47.11; 47.22;

ТОВ «Дмитрук-Фудз» було засноване у 2007 році, окрім виробництва м'ясної продукції, компанія також займається оптовою торгівлею м'ясом та м'ясною продукцією, роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах, переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами, роздрібна торгівля м'ясом і м'ясною продукцією в спеціалізованих магазинах, надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Продукти компанії добре відомі під торговими марками «ДМИТРУК», «М'ясних хутір, «Чікінеззз» та «Parowki».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Дмитрук-Фудз» – один із лідерів на ринку м'ясної продукції, компанія має багаторічний досвід, та є однією з перших, яка вивела свою продукцію на закордонний ринок.

Також компанія має своє підприємство за адресою Волинська область, Луцький район, с. Всеволодівка, вул. Степова, 4а. Саме це підприємство займається виготовленням всієї м'ясної продукції, ковбас, сосисок, делікатесів та напівфабрикатів.

Для забезпечення стабільної роботи підприємства ТОВ «Дмитрук-Фудз» має:

1. Понад 578 кваліфікованих працівників з багаторічним досвідом.
2. Власник автопарк для доставки товарів клієнтам.
3. Власне СТО для обслуговування транспорту компанії.
4. Власне виробництво продукції.

Пріоритети компанії:

1. Дотримання міжнародних та національних стандартів, законодавчих і нормативних вимог до безпеки та якості харчових продуктів.
2. Стабільна якість та безпечність продукції.
3. Систематичне вивчення думки споживачів та партнерів про продукцію та підприємство.
4. Забезпечення максимального зниження негативного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище.

Проведемо діагностику стану фінансово-господарської діяльності в розрізі дослідження майнового комплексу та ключових показників, що характеризують рівень платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності досліджуваного підприємства.

На основі таблиці 2.1. можемо підсумувати:

1. Необоротні активи протягом двох років мали позитивну тенденцію росту, у 2022 році відносно 2021 року був ріст на 66,45%, а у 2023 році відносно 2022 року було зростання на 37,72%.
2. Нематеріальні активи у 2022 року відносно 2021 року зазнали незначних змін, у вигляді зниження на 4,97%, у 2023 році зміни більші ніж у 2022 році, відбулось зниження на 14,22%.
3. Основні засоби 2022 року відносно 2021 року не зазнали значних змін, відзначились зростанням лише на 0,45%, у 2023 році відносно 2022 року, також відзначились позитивним ростом на 152,76%.
4. Незавершені капітальні інвестиції у 2022 році відносно 2021 року зросли на 568,56%, а у 2023 році відносно 2022 року зменшились на 65,74%.
5. Оборотні активи у 2022 році відносно 2021 року зросли на 46,23%, у 2023 році відносно 2022 року зросли на 35,59%.

Таблиця 2.1. – Аналітичний аналіз динаміки майна за період 2021–2023 років [сформовано на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Показник	Роки			Темп зростання, %	
	2021	2022	2023	2022/2021рр.	2023/2022р.р
1.Необоротні активи	22096,4	36779	50652	166,45	137,72
1.1 Нематеріальні активи	1879,5	1786	1532	95,03	85,78
1.2 Основні засоби	17090,2	1767	43392	100,45	252,76
1.3 незавершені капітальні інвестиції	2500,9	16720	5728	668,56	34,26
2. Оборотні активи	128169,1	187 417	254 118	146,23	135,59
2.1. Грошові кошти та їх еквіваленти	350,0	4 727	93 310	1350,57	1973,98
2.2. Дебіторська заборгованість	62217,1	61580	70799	98,98	114,97
2.3. Запаси	59126,3	103860	73790	175,66	71,05
2.4. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	67,8	-	-	-	-
2.5. Інша поточна дебіторська заборгованість	1646	13206	13108	802,31	99,26
2.6. Витрати майбутніх періодів	4194,7	2905	2895	69,25	99,66
2.7. Інші оборотні активи	567,2	1139	216	200,81	18,96
Баланс	150265,	224 196	304 770	149,20	135,94

6. Грошові кошти та їх еквіваленти у 2022 році відносно 2021 року зазнали значних позитивних змін у вигляді росте на 1250,57%, у 2023 році відносно 2022 року відбулись ще більші зміни, у вигляді 1873,98%.

7. Дебіторська заборгованість у 2022 році відносно 2021 року зазнала незначних змін у вигляді зменшення на 1,02%, у 2023 році відносно 2022 року, відбувся ріст на 14,97%.

8. Запаси у 2022 році відносно 2021 року відзначились динамікою росту на 75,66%, проте у 2023 році відносно 2022 року, відбулось зменшення на 28,95%.

9. Інша поточна дебіторська заборгованість у 2022 році відносно 2023 року зросла на 702,31%, у 2023 році відносно 2022 року зменшилась на 0,74%

10. Витрати майбутніх періодів у 2022 році відносно 2021 року зменшились 30,75%, у 2023 році відносно 2022 року теж мали зниження на 0,34%.

11. Інші поточні оборотні активи у 2022 році відносно 2021 року зросли на 100,81%, а у 2023 році відносно 2022 року зменшились на 81,04%.

Відповідно до динаміки зростання обсягу необоротних активів протягом 2021–2023 років зростав і обсяг майна ТОВ «Дмитрук-Фудз», у 2022 році відносно 2021 року на 66,45%, а у 2023 році відносно 2022 року на 37,72%. Зростання майна досліджуваного підприємства у 2023 році в основному зумовлене зростанням у досліджуваного підприємства розміру незавершених капітальних інвестицій [36].

На підставі таблиці 2.2 підсумуємо стосовно структури майна досліджуваного підприємства [37]:

1. У 2023 році відносно 2022 року щодо майна підприємства:

1.1 збільшилась питома вага необоротних активів на 1.34%;

1.2 питома вага оборотних активів зменшилась на 0,26%;

2. У 2022 році відносно 2021 року:

2.2 зросла питома вага необоротних активів на 11.56%;

2.3 питома вага оборотних активів зросла на 0,36%;

3. У 2021 році оборотні активи переважали у структурі активів. Протягом аналізованого періоду спостерігалось незначне зростання частки необоротних активів порівняно з оборотними. Крім того, оборотні активи значно переважали необоротні активи.

3.1 у 2021 році оборотні активи склали 83,30%, а необоротні – 14,70%;

3.2 у 2022 році оборотні активи склали 83,60%, а необоротні – 16,40%;

3.3 у 2023 році оборотні активи склали 83,38%, а необоротні 16,62%;

Таблиця 2.2. – Аналітичний аналіз структури майна за період 2021–2023 років
[сформовано на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Показник	Структура, %			Темп зростання, %	
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021рр.	2023/2022р.р
1.Необоротні активи	14,70	16,40	16,62	111,56	101,34
1.1 Нематеріальні активи	1,25	0,80	0,50	64	62,50
1.2 Основні засоби	11,37	7,66	14,24	67,37	185,90
1.3 незавершені капітальні інвестиції	1,66	7,46	1,88	449,40	25,20
2. Оборотні активи	85,30	83,60	83,38	98	99,74
2.1. Грошові кошти та їх еквіваленти	0,23	2,11	30,62	703,33	1451,18
2.2. Дебіторська заборгованість	41,40	26,47	23,23	63,94	87,76
2.3. Запаси	39,35	46,33	24,21	117,74	52,26
2.4. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,06	-	-	-	-
2.5. Інша поточна дебіторська заборгованість	1,1	5,89	4,30	535,45	73,01
2.6. Витрати майбутніх періодів	2,79	1,30	0,95	46,59	73,08
2.7. Інші оборотні активи	0,38	0,51	0,07	134,21	13,73
Баланс	100	100	100	-	-

Відобразимо динаміку майна у досліджуваному періоді на рисунку 2.1

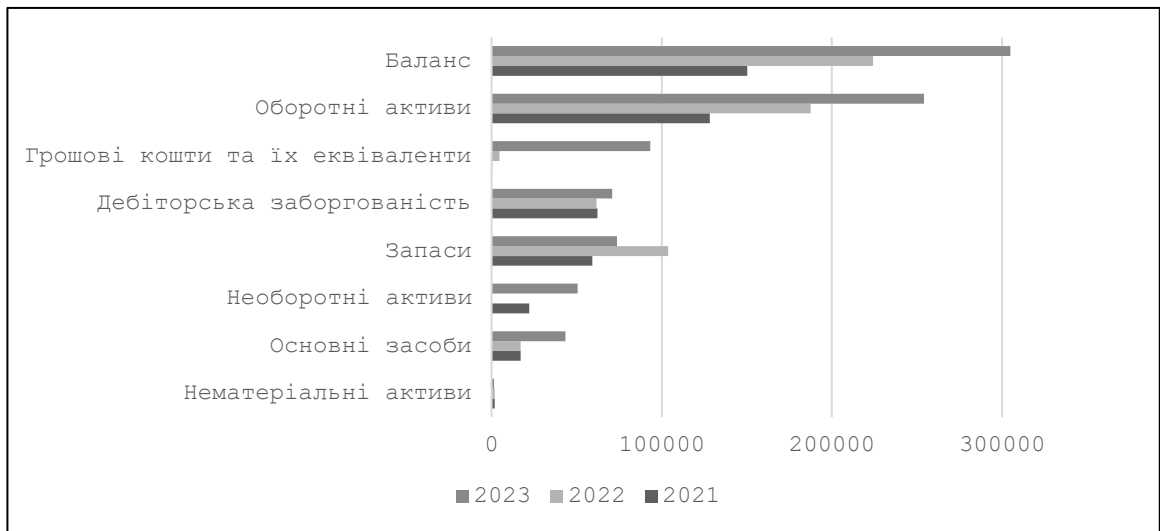

Рисунок 2.1. Динаміка майна аналізованого господарюючого суб'єкта 2021-2023 роки [розроблено автором на основі таблиці 2.1.]

Тобто, можемо підсумувати, протягом усього аналізованого періоду оборотний капітал у структурі активів підприємства складав значну частку. Це обумовлено особливостями його функціонування та є позитивною характеристикою ТОВ «Дмитрук-Фудз».

Структуру майна у досліджуваному періоді відобразимо на рисунку 2.2.

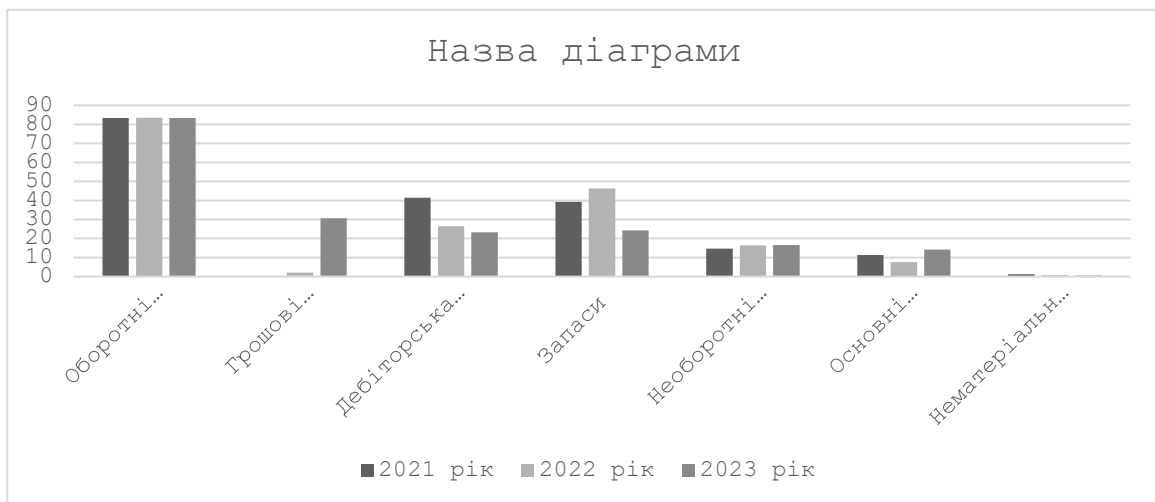

Рисунок 2.2. Структура активів ТОВ «Дмитрук-Фудз» за 2021–2023 роки.

[Складено автором на основі таблиці 2.2]

Таблиця 2.3. – Аналітичний аналіз динаміки формування джерел капіталу
за період 2021–2023 років

[Розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Показник	Роки			Темп зростання, %	
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021рр.	2023/2022р.р
1. Власний капітал	28607,9	36282	39046	126,83	107,62
2. Довгострокові зобов'язання	2196,1	0	4974	-	-
3. Поточні зобов'язання та забезпечення	119461,5	187914	260750	157,30	138,76
3.1. Поточна кредиторська заборгованість	70202,3	137689	142446	196,13	103,45
3.2. Короткострокові кредити	49259,1	50925	118304	103,38	232,31
Баланс	150265,5	224196	304770	149,20	135,94

На основі таблиці 2.3 можна зробити висновки:

1. Власний капітал протягом 2021-2023 року показував позитивну динаміку росту, у 2022 році відносно 2021 зріс на 26,83%, а у 2023 році відносно 2022 року на 7,62%.

2. Довгострокові зобов'язання не використовувались у 2022 році ТОВ «Дмитрук-Фудз».

3. Короткострокові кредити 2023 року відносно 2022 зросли на 132,31%, у 2022 році відносно 2021 року зросли всього на 3,38%.

4. Поточна кредиторська заборгованість протягом усього досліджуваного періоду мала позитивний ріст, у 2022 році відносно 2021 року зросла на 96,13%, а у 2023 році відносно 2022 року зросла на 3,45%.

5. Поточні зобов'язання і забезпечення 2022 року відносно 2021 року зросли на 57,30%, також у 2022 році відносно 2021 року мали позитивну динаміку росту, відбувся ріст на 38,76%.

Відтворимо динаміку джерел капіталу за період 2021-2023 року на рис.2.3.

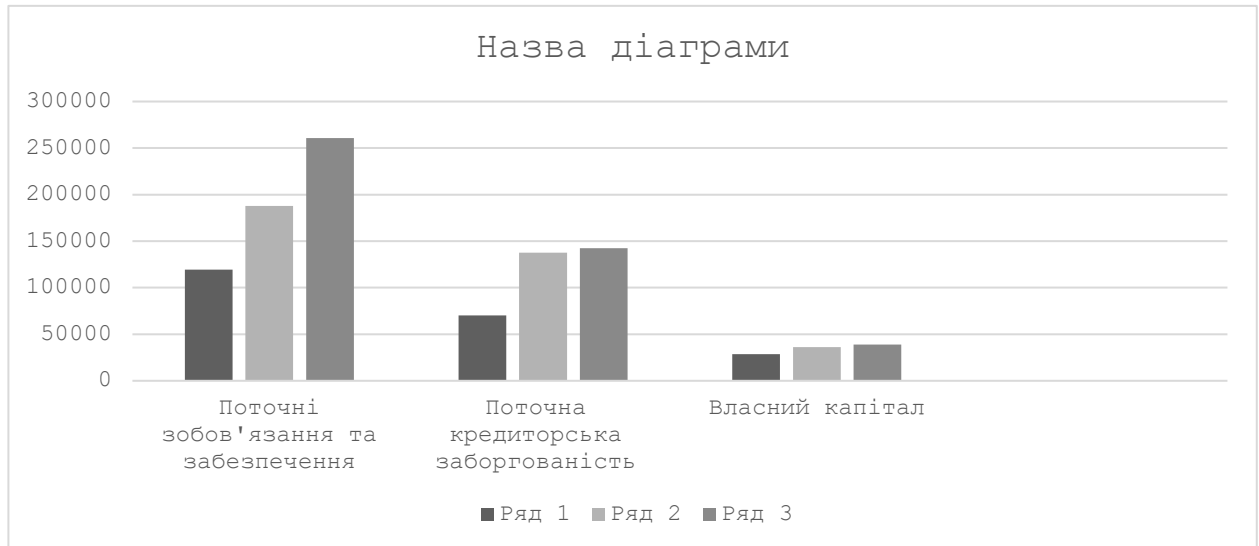

Рисунок 2.3. Динаміка джерел капіталу за 2021–2023 роки
[розроблено автором на основі таблиці 2.3]

Таблиця 2.4. – Аналітичний аналіз структури джерел формування капіталу
за період 2021–2023 років [Створено автором
на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Показник	Структура, %			Темп зростання питомої ваги, %	
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/2021рр.	2023/2022р.р
1. Власний капітал	19,04	16,18	12,81	84,98	79,17
2. Довгострокові зобов'язання	1,46	0	1,63	-	-
3. Поточні зобов'язання та забезпечення	79,50	83,82	85,56	105,43	102,08
3.1. Поточна кредиторська заборгованість	46,72	61,41	46,74	131,44	76,11
3.2. Короткострокові кредити	32,78	22,72	38,82	69,28	170,94
Баланс	100	100	100	-	-

На основі таблиці 2.4 можна зробити висновки:

2022 рік відносно 2021 року відзначився іншою динамікою структури порівняно із 2023 роком, щодо пасивів досліджуваного підприємства:

1. Власний капітал знизився на 15,02%;
2. Короткострокові кредити знизились на 30,72%;
3. Поточні зобов'язання та забезпечення зросли на 5,43%.

У структурі джерел формування капіталу станом на 2021 рік значно переважав власний капітал, протягом аналізованого періоду структура джерел формування ресурсів характеризувалась збільшенням частки капіталу та невеликим зростанням розміру капіталу таким чином на 2023 рік власний капітал значно переважав над позиковим [38].

Структуру джерел формування капіталу підприємства зобразимо на рисунку 2.4.

Рисунок 2.4. Структура джерел формування капіталу у 2023 році
[Розроблено автором на основі таблиці 2.4]

З метою дослідження рівня платоспроможності ТОВ «Дмитрук-Фудз» проаналізуємо динаміку коефіцієнтів ліквідності.

На основі даних з таблиці 2.5 можемо стверджувати на низькій рівень платоспроможності досліджуваного підприємства протягом 2021–2023 років, а у 2023 році показники покращились, та увійшли в нормативні значення, окрім коефіцієнта загальної ліквідності, він мав невелику динаміку падіння протягом досліджуваного періоду.

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом періоду 2021–2022 років був нижчий за нормативне значення 0,25 – 0,35, проте у 2023 році увійшов них.

Таблиця 2.5. – Аналіз показників ліквідності ТОВ «Дмитрук-Фудз» за період 2021–2023 років

[складено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Показник	Формула визначення	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп зростання, %	
					2022/2021рр.	2023/2022р.р
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_a = A1/P2$	0,003	0,025	0,338	833,33	1352
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{ш} = A2/P2$	0,58	0,45	0,69	77,59	153,33
Коефіцієнт загальної ліквідності	$K_з = A3/P2$	1,07	0,99	0,98	92,52	98,99

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності показав таку ж саму тенденцію як і у коефіцієнта абсолютної ліквідності, протягом 2021–2022 років був нижчий за нормативну межу $> 0,6$, а у 2023 році перевищив її.

3. Коефіцієнт загальної ліквідності показав тенденцію зниження протягом 2021-2023 років, та вийшов з нормативної межі >1 , у 2021 році коефіцієнт загальної ліквідності перевищував нормативну межу, а у 2022–2023 роках вийшов за його нормативну межу.

Зобразимо порівняння коефіцієнта загальної ліквідності з його нормативним значенням на рисунку 2.5.

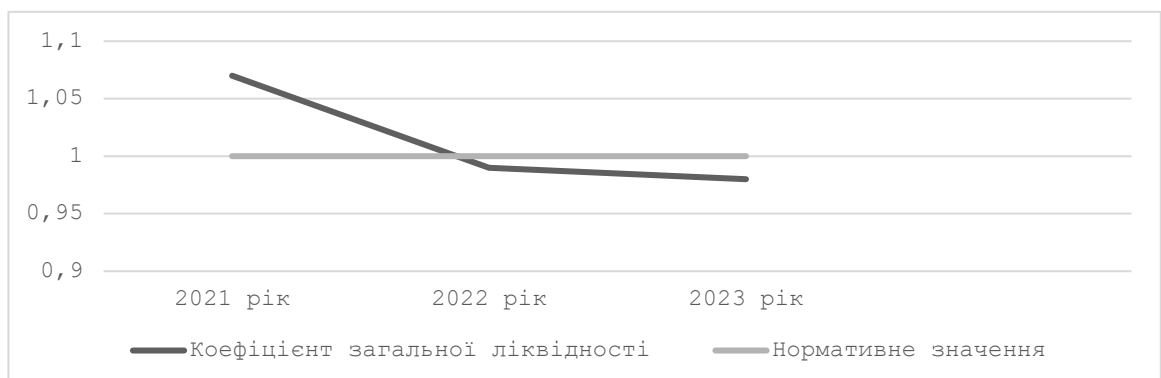

Рисунок 2.5. Рівень загальної ліквідності ТОВ «Дмитрук-Фудз» 2021–2023 років [розроблено автором на основі таблиці 2.5]

Така ситуація у 2023 році спостерігалася через не велике зростання поточної кредиторської заборгованості підприємства. Одним із ключових способів виправлення цієї ситуації є скорочення рівня кредиторської заборгованості шляхом проведення факторингових операцій та налагодження надійної системи взаємовідносин з діловими партнерами.

Щоб дослідити фінансову стійкість аналізованого підприємства, розглянемо ключові показники, представлені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6. – Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Дмитрук-Фудз» за період 2021–2023 років [Розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Показник	Формула визначення	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп зростання, %	
					2022/2021рр	2023/2022р.р
Коефіцієнт фінансової стійкості	$K_{\text{фс}} = \text{ВК}/\text{А}$	0,19	0,16	0,13	0,84	0,81
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{фз}} = \text{ПК}/\text{А}$	0,81	0,84	0,87	1,04	1,04
Коефіцієнт фінансування	$K_{\text{ф}} = \text{ПК}/\text{ВК}$	4,25	5,18	6,81	1,22	1,32
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_{\text{м}} = \text{ОА}/\text{ВК}$	4,38	5,17	6,51	1,18	1,26

Динаміку рівня фінансової стійкості ТОВ «Дмитрук-Фудз» зобразимо на рисунку 2.6.

Тобто станом на 2023 рік ТОВ «Дмитрук-Фудз» показує зростаючу динаміку коефіцієнтів фінансової стійкості, це свідчить, що досліджуваний об'єкт господарювання має низький рівень фінансової стійкості [39].

ТОВ «Дмитрук-Фудз» фінансово залежне підприємство з співвідношення у структурі капіталу власного та позикового:

1. У 2021 році – 19% на 81%;
2. У 2022 році – 16% на 84%;
3. У 2023 році – 13% на 87%;

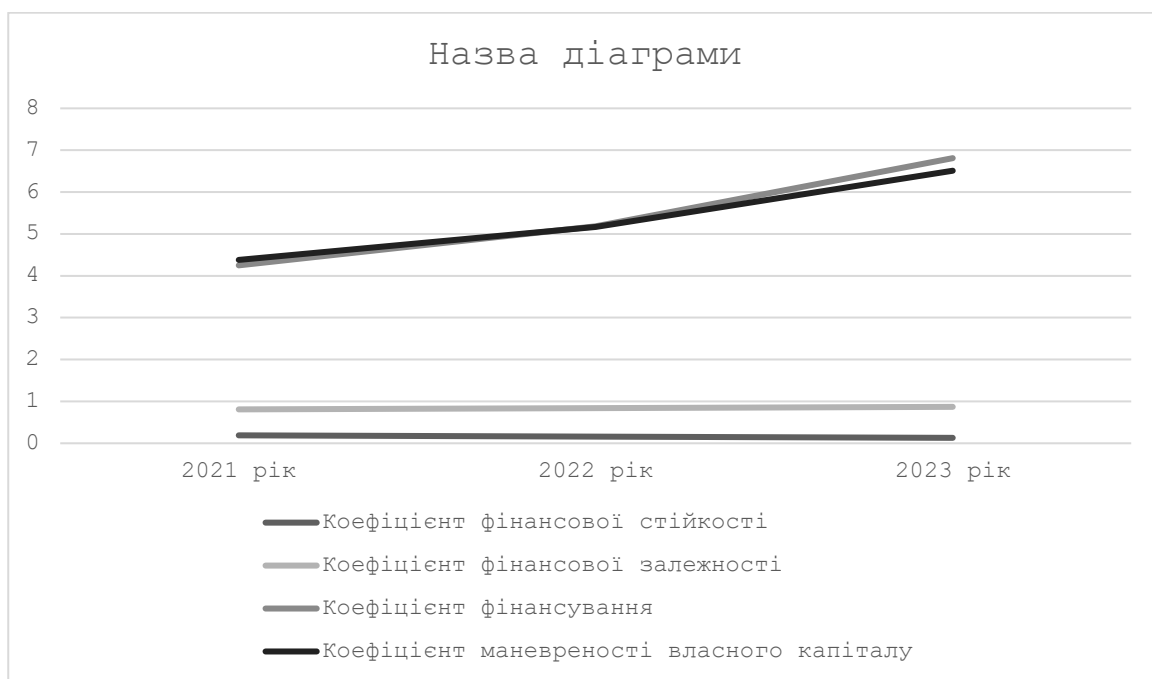

Рисунок 2.6. Темп зростання коефіцієнтів фінансової стійкості досліджуваного підприємства за період 2021–2023 років

[Розроблено автором на основі таблиці 2.6.]

Проаналізуємо показники рентабельності у таблиці 2.7.

Рентабельність активів 2022 року відносно 2021 року збільшилась на 138,46%, а у 2023 році відносно 2022 року зменшилась на 36,13%. Зниження цього показника зумовлене пониженням загальних результатів діяльності.

Рентабельність діяльності 2022 року відносно 2021 року зросла на 228,95%, а у 2023 році відносно 2022 року знизилась на 41,60%. Зниження значення цього показника спричинене зростанням чистого доходу від надання послуг, але не зростанням чистого прибутку.

Рентабельність власного капіталу 2022 року відносно 2021 року зросла на 181,65%, а у 2023 році відносно 2022 року знизилась на 19,60%. Це пояснюється відповідними змінами в розмірі власного капіталу аналізованого підприємства.

Таблиця 2.7. – Аналіз показників рентабельності ТОВ «Дмитрук-Фудз» за період 2021–2023 років

[розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Показник	Формула визначення	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Темп зростання, %	
					2022/2021рр.	2023/2022р.р
Рентабельність активів	$P_a = \text{ЧП}/A \times 100\%$	1,30	3,10	1,98	238,46	63,87
Рентабельність діяльності	$P_a = \text{ЧП}/\text{ЧД} \times 100\%$	0,38	1,25	0,73	328,95	58,40
Рентабельність власного капіталу	$P_a = \text{ЧП}/\text{ВК} \times 100\%$	6,81	19,18	15,42	281,65	80,40

На рисунку 2.7 відобразимо динаміку рівня рентабельності.

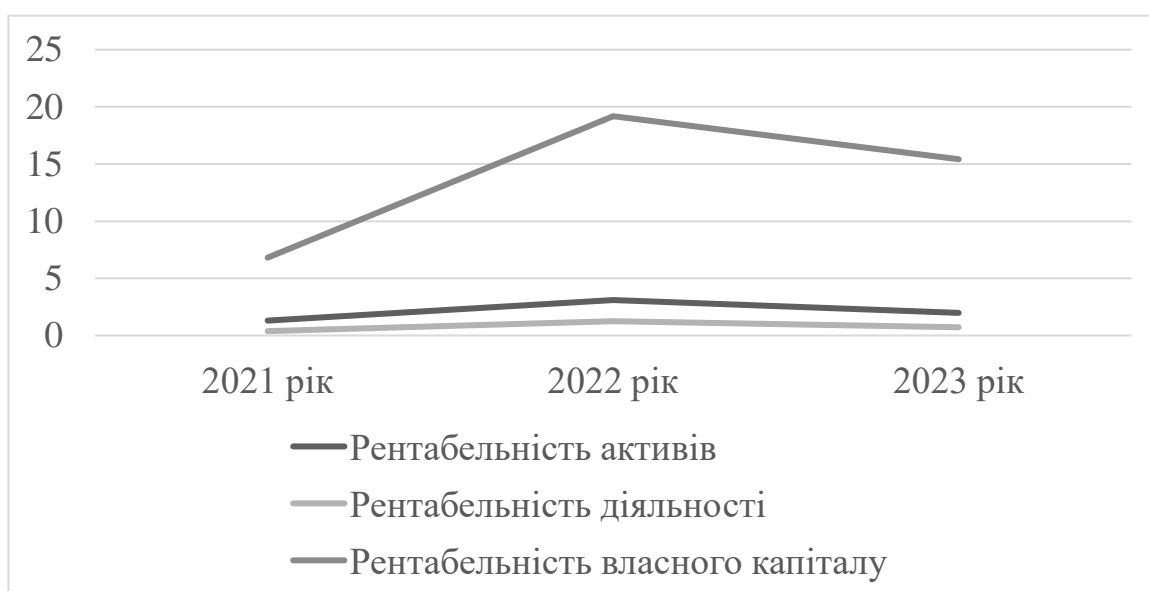

Рисунок 2.7. Аналіз рівня рентабельності ТОВ «Дмитрук-Фудз» за період 2021–2023 років [Розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

Підсумовуючи, слід зазначити, що аналізоване підприємство має нестійкий фінансовий стан з переважанням залучених коштів, що становить серйозний ризик виникнення кризових ситуацій.

Така ситуація значною мірою зумовлена наявністю великої поточної кредиторської заборгованості.

Зміцнення фінансової стійкості ТОВ «Дмитрук-Фудз» можливо досягнути за рахунок [40]:

1. Трансформації поточної кредиторської заборгованості у інструменти власності;
2. Зростання власного капіталу за рахунок зменшення нерозподіленого збитку;
3. Формування і зростання розміру нерозподіленого прибутку в результаті покращення рентабельності підприємства

Отже, ТОВ «Дмитрук-Фудз» станом на 2023 рік можна описати як, підприємство з стабільним зростанням рівня успішності функціонування. Водночас, у його роботі присутня низка недоліків, усунення яких дозволить досягти високого рівня успішності його функціонування.

В першу чергу до яких слід віднести неліквідність та високий рівень фінансової залежності. В зв'язку з цим підприємству слід усунути ці недоліки, в інакшому випадку це може призвести ТОВ «Дмитрук-Фудз» до банкрутства.

2.2. Аналіз логістичної діяльності підприємства

Розглянемо організаційну структуру менеджменту логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз».

Логістичну діяльність ТОВ «Дмитрук-Фудз» очолює генеральний директор, який несе загальну відповідальність за її стратегічний розвиток, затверджує логістичні стратегії та плани і контролює їх виконання. Безпосередньо логістичними процесами керує директор з логістики, який розробляє і реалізує логістичну стратегію підприємства, координує роботу всіх підрозділів логістичного відділу, забезпечуючи ефективне управління матеріальними потоками, оптимізацію логістичних витрат та підвищення рівня обслуговування клієнтів.

Відділ закупівлі займається організацією постачання сировини та матеріалів: вибором та оцінкою постачальників, проведенням тендерів,

укладенням контрактів, контролем своєчасності й якості поставок, а також управлінням запасами сировини.

Виробничий відділ відповідає за планування виробничих процесів, контроль за дотриманням технологічних норм і стандартів, управління виробничими запасами.

Складський відділ займається управлінням складськими запасами, прийомом, зберіганням і відвантаженням товарів, оптимізацією їх розміщення, контролем за умовами зберігання, а також впровадженням автоматизованих систем управління складом.

Транспортний відділ організовує і контролює перевезення продукції: планує маршрути, керує власним транспортом та взаємодіє з логістичними партнерами, контролює витрати на транспортування, забезпечуючи своєчасну доставку клієнтам.

Відділ обслуговування клієнтів підтримує зв'язок із замовниками, управляє їх замовленнями, обробляє запити та скарги, використовуючи системи CRM для покращення взаємовідносин.

Відділ аналітики та планування аналізує логістичні витрати, прогнозує потреби, планує закупівлі та займається оптимізацією логістичних процесів на основі аналізу даних.

Організаційна структура менеджменту логістичної діяльності підприємства базується на мені і комплексі завдань, які вона зобов'язана виконувати.

Мета організаційної структури менеджменту логістичної діяльності підприємства – ефективно управляти всіма логістичними процесами для досягнення максимального рівня ефективності, продуктивності та задоволення потреб клієнтів.

Кожен відділ організаційної структури менеджменту логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз» пристосовується до мінливих умов зовнішнього середовища та змін в системі управління, швидко розвивається та вдосконалюється.

Завдання відділу логістики ТОВ «Дмитрук-Фудз»:

1. Постачання та дистрибуція: цей відділ відповідає за забезпечення постачання сировини, матеріал та готової продукції;

2. Складське господарство: вони відповідають за ефективне управління складськими запасами. Це включає в себе оптимізацію розміщення товарів на складі, контроль за оборотом запасів.

3. Транспортування та доставка: відповідають за організацію транспортування готової продукції до клієнтів. Сюди входить вибір оптимальних маршрутів, контроль за термінами доставки та взаємодію з водіями.

Мета відділу логістики ТОВ «Дмитрук-Фудз» – забезпечення ефективного планування, організації та контролю потоків сировини, матеріалів, незавершеного виробництва та готової продукції з метою мінімізації загальних логістичних витрат і задоволення потреб клієнтів.

Основними функціями відділу логістики ТОВ «Дмитрук-Фудз» є:

1. Управління постачанням: планування закупівель, вибір постачальників, контроль якості постачання;

2. Управління запасами: оптимізація запасів, складування, контроль за рухом запасів;

3. Управління виробництвом: планування виробничих процесів, контроль за дотриманням виробничих планів;

4. Транспортна логістика: організація перевезень, контроль за перевезеннями, оптимізація транспортних витрат;

5. Дистрибуція: організація збуту, управління замовленнями, контроль за своєчасністю поставок;

6. Аналітика та звітність: аналіз логістичних витрат, моніторинг логістичних процесів, звітування;

7. Інформаційна логістика: управління інформаційними потоками, впровадження ІТ-рішень;

8. Покращення та інновації: впровадження інновацій, безперервне покращення;

На основі проведеної оцінки виявлено, що управління логістичними операціями у ТОВ «Дмитрук-Фудз» ґрунтується на меті, завданні та функціях логістики.

При цьому організаційна структура менеджменту логістичного функціонування підприємства динамічно розвивається, пристосовується до макрозмін та динаміки сфери менеджменту [41].

Показники результативності та успішності логістичних операцій мають прямий вплив на рівень прибутковості діяльності господарюючого суб'єкта, у тому числі і того підприємства, що є об'єктом дослідження.

Для подальшого покращення оборотності логістичних активів рекомендується оптимізувати логістичні процеси та управління запасами.

Логістична діяльність ТОВ «Дмитрук-Фудз» являє собою сукупність взаємопов'язаних ланок, які забезпечують виконання функцій з постачання комплектуючих для транспортних засобів та надання послуг зі спеціалізованого перевезення відходів основним замовникам.

Логістичний ланцюг ТОВ «Дмитрук-Фудз» являє собою систему взаємопов'язаних послідовних та паралельних бізнес-процесів, спрямованих на логістичне забезпечення своєчасності й ефективності надання послуг кінцевому споживачеві.

Проаналізуємо динаміку логістичних витрат за допомогою формули 2.1:

$$\text{Динаміка логістичних витрат} = \frac{\text{Логістичні витрати за звітний період}}{\text{Логістичні витрати за базовий період}} * 100\% \quad (2.1)$$

Таблиця 2.8. – Дані про логістичні витрати ТОВ «Дмитрук-Фудз» [Розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1. Логістичні витрати	117 296	136 637	166 348
1.1. Витрати на збут	117 296	136 637	166 348
Всього	117 296	136 637	166 348

Динаміка логістичних витрат за 2022 рік складає 116,49%, тобто ріст складає 16,49%.

Динаміка логістичних витрат за 2023 рік складає 121,74%, витрати зросли на 21,74%.

Даний ріст є цілком нормальний, так як паралельно з витратами, й ріс чистий дохід досліджуваного підприємства. Зростання логістичних витрат пов'язане з розширенням географії каналів збуту, збільшенням обсягів виробництва та реалізації продукції.

Дослідимо величину логістичних витрат у структурі загальних за допомогою формули 2.2:

$$\text{Величина логістичних витрат у структурі загальних} = \frac{\text{Логістичні витрати}}{\text{Загальні витрати}} * 100\% \quad (2.2)$$

Таблиця 2.9. – Витрати ТОВ «Дмитрук-Фудз» за період 2021–2023 років

[Розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1.Логістичні витрати	117 296	136 637	166 348
1.1. Витрати на збут	117 296	136 637	166 348
2. Загальні витрати	547 508,8	596 821	850 516
2.1. Собівартість реалізованої продукції	384 613,2	395 058	614 419
2.2. Інші операційні витрати	122 203	151 115	179 233
2.3. Витрати на оплату праці	40 692	50 648	56 864

Величина логістичних витрат у структурі загальних за 2021 рік складає 21,42%.

Величина логістичних витрат у структурі загальних за 2022 рік складає 22,89%.

Величина логістичних витрат у структурі загальних за 2023 рік складає 19,56%.

Як можемо бачити, в 2022 році відносно 2021 року відбувся ріст на 1,47%, а у 2023 році відносно 2022 року знизилась на 3,33%.

При тому що логістичні витрати у структурі загальних знизились, вони все рівно займають доволі велику частку витрат ТОВ «Дмитрук-Фудз».

Тож можна зробити висновок, що реалізація всіх вивчених функцій забезпечення ресурсами та надання послуг сприятиме підвищенню ефективності логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз», що в кінцевому результаті призведе до зростання результативності фінансово-господарської діяльності цього підприємства в цілому.

Отже, ситуація в ТОВ «Дмитрук-Фудз» вимагає розробки та впровадження комплексного плану дій для вдосконалення логістичних процесів. Аналіз логістичних діяльності підприємства виявив певні недоліки, своєчасне усунення яких дозволить підвищити ефективність операційної діяльності підприємства в цілому та покращити результати його діяльності.

2.3 Оцінка ефективності логістичної діяльності підприємства

Дослідження успішності логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз» будем здійснювати наступним чином:

1. Створення бази даних для оцінки ефективності за показниками;
2. Оцінка ефективності логістичної діяльності за показником: Коефіцієнт завантаженості логістичної системи.
3. Оцінка ефективності логістичної діяльності за показником: Обороти логістичних активів.
4. Оцінка ефективності логістичної діяльності за показником: Витрати на логістику до обсягу продажів.

Для розрахунку коефіцієнта завантаженості логістичної системи(КЗЛС) використаємо формулу 1.1, та проведемо розрахунки у таблиці 2.11

Таблиця 2.10. – Дані для розрахунку КЗЛС та Обороту логістичних активів
[розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

	2021 рік	2022 рік	2023
1. Запаси	59 126,3	103 860	73 790
1.1 Логістичні активи	59 126,3	103 860	73 790
Виручка(Чистий дохід від реалізації)	517 975,7	559 109	821 856

Таблиця 2.11. – Розрахунок КЗЛС та Обороту логістичних активів
[Розроблено автором на основі таблиці 2.10]

Показник	Роки			Відхилення			
				2022/2021		2023/2022	
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	(+,-)	%	(+,-)	%
КЗЛС	0,11	0,19	0,09	0,08	72,73	-0,10	-52,63
Оборот логістичних активів	17,38	6,86	9,25	-10,52	-60,53	2,39	34,84

Коефіцієнт завантаженості логістичної системи 2022 року відносно 2021 року виріс на 72,73%, проте у 2023 році відносно 2022 року відбулось зниження на 52,63%.

Можемо зробити висновок, що у 2022 році логістична система підняла коефіцієнт завантаженості на 0,08 відносно 2021 року, однак у 2023 році відносно 2022 року, він значно знизився, на 0,10.

Низька завантаженість КЗЛС ($КЗЛС < 0,5$)

Середня завантаженість ($КЗЛС = 0,5 - 0,75$)

Висока завантаженість ($КЗЛС > 0,75$)

Такий низький показник свідчить про недостатнє використання ресурсів логістичної системи.

Проаналізуємо оборот логістичних активів за допомогою формули 1.2 у таблиці 2.12:

На основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз» розрахуємо оборот логістичних активів за період 2021–2023 років.

Тобто ТОВ «Дмитрук-Фудз» у 2021 році 17,38 разів зробили повних обіг логістичних активів. Це означає, що досліджуване підприємство протягом 2021 року зробило 17,38 оборотів свої логістичних активів. У 2021 році досліджуване підприємство активно використовувало кошти, інвестовані у логістичні активи, також можемо зазначити швидкість та ефективність використання логістичних коштів.

Оборот логістичних активів 2022 року відносно 2021 року зменшились на 60,53%, це пов'язано з стрімким ростом запасів досліджуваного підприємства.

Оборот логістичних активів 2023 року відносно 2022 року зросли на 34,83%, у 2023 році рівень запасів знизився в порівнянні з 2022 роком, тому і збільшилась оборотність логістичних активів.

Для подальшого покращення оборотності логістичних активів рекомендується оптимізувати логістичні процеси та управління запасами.

Дослідимо витрати на логістику до обсягу продажів за допомогою формули 1.3.

Таблиця 2.12. – Дані для розрахунку Витрати на логістику до обсягу продажів [розроблено автором на основі даних ТОВ «Дмитрук-Фудз»]

	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Логістичні витрати	117 296	136 637	166 348
Чистий дохід від реалізації продукції	517 975,7	559 109	821 856
Інші операційні доходи	4476	7561	1412
Інші фінансові доходи	105	93	1796

Витрати на логістику до обсягу продажів:

1. У 2021 році склали 22,45%;
2. У 2022 році 24,11%;
3. У 2023 році 20,16%;

Можемо зазначити, що показник Витрати на логістику до обсягу продажів у 2022 році відносно 2021 року зросли на 1,66%, а у 2023 році відносно 2022 року знизились на 3,95%

Не зважаючи на зниження показника у 2023 році, він все рівно залишається високим, потрібно провести оптимізацію логістичних процесів для зменшення витрат.

Коефіцієнт завантаження логістичної системи продемонстрував підвищення завантаженості у 2022 році, проте у 2023 він мав значне зниження. Це може призвести до неефективного використання логістичних ресурсів, зростання витрат.

Оборот логістичних активів проявив свій найкращий результат у 2021 році, після чого він стрімко погіршився, але у 2023 році почав покращуватись. Рекомендується оптимізувати логістичні процеси.

Показник Витрати на логістику до обсягу продажів показав свій найкращий результат у 2023 році у вигляді 20,16%, але він залишається критично високим. Потрібно оптимізувати логістичні витрати, тому, що це може вплинути на загальну прибутковість підприємства.

Отже, можемо підсумувати, що коефіцієнт завантаженості логістичної системи у 2022 році зріс до 0,19 порівняно з 0,11 у 2021 році. Це свідчить про більш ефективне використання наявних логістичних потужностей та ресурсів у 2022 році. Однак, у 2023 році коефіцієнт різко знизився до 0,09, що спричинено нераціональним розподілом логістичних ресурсів. Обороти логістичних активів був найвищим у 2021 році – 17,38 оборотів, що демонструє ефективне використання інвестицій у логістичну інфраструктуру. Однак у 2022 році даний показник знизився до 6,86 оборотів, через стрімке зростання логістичних активів. Це свідчить про проблеми з управлінням логістичними активами. У 2023 році ситуація дещо покращилась, показник склав 9,25 оборотів. Показник витрат на логістику до обсягу продажів у 2022 році зріс до 24,11% порівняно з 22,45% у 2021 році. Це пов'язано з збільшенням логістичних витрат. У 2023 році, не зважаючи на подальше зростання логістичних витрат, завдяки суттєвому підвищенню обсягу продажів, даний показник знизився до 20,16%, проте, дане значення залишається високим.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Нині логістичним підприємствам України все складніше стає підвищувати свою ефективність. Це зумовлено не стабільною політичною та економічною ситуацією в країні, зростанням конкуренції на ринку. Головним фактором впливу на логістичні підприємства на сьогодні є війна України з російською федерацією, яка призводить до знищення вітчизняних підприємств та економіки України в цілому. Все це породжує чисельні проблеми та перепони, протистояти яким можливо лише завдяки підвищенню ефективності логістичної діяльності підприємства. Тому для підприємств, які прагнуть залишатись на плаву в сучасних умовах, потрібно аналізувати та підвищувати ефективність логістичної діяльності підприємства.

Мета даної кваліфікаційної роботи бакалавра полягає у розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності логістичної діяльності підприємства ТОВ «Дмитрук-Фудз» базуючись на здійсненому аналізі, що включає в себе аналіз фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства, аналіз логістичної діяльності досліджуваного підприємства, а також оцінка ефективності логістичної діяльності досліджуваного підприємства.

У першому розділі нами було проаналізовано, поняття логістичної діяльності підприємства, її ключових функції та принципи, а також основні підходи до покращення логістичної діяльності. У розділі також проаналізовані теоретичні та практичні аспекти логістики, її переваги та недоліки. Обґрунтовано важливість ефективного контролю матеріальних потоків.

У другому розділі кваліфікаційної роботи на основі досліджених нами підходів щодо ефективності логістичної діяльності підприємства, нами було запропоновано виділити такі базові показники-індикатори, як витрати, якість, продуктивність, обслуговування клієнтів та ефективність використання активів.

Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства виявив як позитивні так і негативні тенденції. Спостерігалось стабільне зростання оборотних та необоротних активів протягом досліджуваного періоду необоротні

активи складали 50652 тис. грн у 2023 році, порівняно з 22096,4 тис. грн у 2021 році, оборотні активи у 2023 році склали 254 118 тис. грн, порівняно з 128 169,1 тис. грн. у 2021 році. Можемо зазначити значну перевагу оборотних активів над необоротними, що свідчить про мобільність активів, але з іншого боку це може призвести до втрати можливості росту через нестачу інвестицій та до ризику знецінення запасів. Також були виявлені фактори що створюють загрози для фінансової стійкості у майбутньому. Зокрема було виявлено, що коефіцієнт загальної ліквідності мав динаміку падіння протягом 2021–2023 років, 1,07 у 2021 році, 0,98 у 2023 році, що свідчить про зниження рівня платоспроможності. Коефіцієнти фінансової стійкості продемонстрували негативну динаміку зростання залежності від позикового капіталу: коефіцієнт фінансової залежності у 2021 році складав 0,81, а у 2023 році 0.87; коефіцієнт фінансування у 2021 році склав 4,25, а у 2023 році 6,81. В подальшому це може призвести до підвищеного фінансового ризику та залежності від кредиторів. У довгостроковій перспективі така тенденція може негативно вплинути на фінансову стабільність та стійкість підприємства. Спостерігалось стрімке нарощування поточної кредиторської заборгованості, 70202,3 тис. грн у 2021 році, 142 446 тис. грн у 2023 році, що може призвести до фінансової нестабільності. Показники рентабельності показали наступні значення: рентабельність активів у 2022 році склала 3,10, у 2023 році 1,98; рентабельність діяльності у 2022 році складала 1,25, а у 2023 році 0,73; рентабельність власного капіталу у 2022 році складала 19,18, а у 2023 році 15,42. Попри високі показники рентабельності у 2022 році, у 2023 році вони знизилися через уповільнення зростання чистого прибутку порівняно з обсягами реалізації продукції.

Аналіз логістичної діяльності досліджуваного підприємства виявив динаміку зростання логістичних витрат на 21,74% у 2023 році відносно 2022 року, це зумовлено збільшенням обсягів реалізації продукції. Проте частка логістичних витрат у структурі загальних залишається високою, 19,56% у 2023 році, це вказує на необхідність оптимізації логістичних процесів.

Оцінка ефективності логістичної діяльності була проведена за такими показниками як: коефіцієнт завантаженості логістичної системи, оборот логістичних активів, витрати на логістику до обсягу продажів. Результати дослідження показали, що коефіцієнт завантаженості логістичної системи показав підвищення у 2022 році, на 0,08 порівняно з 2021 роком, але значно знизився у 2023 році, на 0,10 порівняно з 2022 роком, це свідчить про неефективне використання ресурсів логістики. Оборот логістичних активів мав свій найкращий результат у 2021 році, 17,38 оборотів, після чого погіршився у 2022 році, 6,86 оборотів, через стрімке зростання запасів, але у 2023 році почав покращуватись, його значення складало 9,25 оборотів. Показник витрат на логістику до обсягу продажів протягом 2021–2022 року мав динаміку зростання, у вигляді 1,66% у 2022 році відносно 2021 року, що вказує на неефективність управління логістичними витратами, проте у 2023 році показник продемонстрував найкращий результат протягом досліджуваного періоду, у вигляді 20,16% але все рівно залишається критично високим.

Отже, на основі аналізу у другому розділі, сучасних технологіях та з урахуванням особливостей ТОВ «Дмитрук-Фудз» таких, як: розгалужена логістична мережа; широкий асортимент продукції; висока клієнтоорієнтованість; нами пропонується проект з створенням фірмового інтернет-магазину, з метою розширення каналів збуту та підвищення ефективності логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз». Це дозволить зменшити витрати на дистрибуцію та оптимізувати процеси доставки, забезпечуючи більш широкий доступ до продукції для кінцевих споживачів.

ТОВ «Дмитрук-Фудз» має широкий асортимент продукції та вже наявну базу клієнтів, що дозволяє ефективно використовувати інтернет-магазин для збільшення продажів. Створення інтернет-магазину відповідає сучасним тенденціям ринку та підвищує конкурентоспроможність компанії.

Впровадження інтернет-магазину у логістичну діяльність ТОВ «Дмитрук-Фудз» надає наступні переваги:

1. Збільшення обсягу продажів за рахунок розширення географії продажів.

2. Оптимізує логістичні витрати за рахунок прямих поставок. Підвищиться якість обслуговування клієнтів.

3. Отримання актуальних даних про споживні вподобання для оптимізації асортименту.

Створення інтернет-магазину для ТОВ «Дмитрук-Фудз» допоможе вирішити ряд питань в логістичній діяльності досліджуваного підприємства, таких як:

1. Зниження логістичних витрат до обсягу продажів, за рахунок збільшення обсягів продажів.

2. Збільшення прибутку за рахунок скорочення посередників.

3. Покращення контролю якості продукції.

Для доставки продукції споживачам, рекомендується співпраця з такими компаніями як Glovo та ТОВ «НОВА ПОШТА» задля покращення доставки продукції споживачам.

Вартість впровадження інтернет-магазину у логістичну діяльність ТОВ «Дмитрук-Фудз»:

1. Створення ідивідуального інтернет-магазину 686,5 тис. грн [47]

2. Створення стилізованого дизайну 32,4 тис. грн [47]

3. Маркетингова кампанія на три місяці 68 тис. грн [48]

Загальна вартість впровадження інтернет-магазину в логістичну діяльність ТОВ «Дмитрук-Фудз» складає 786,9 тис. грн.

Впровадження інтернет-магазину у логістичну діяльність ТОВ «Дмитрук-Фудз» дозволить:

1. Підвищити ефективність логістичної діяльності за рахунок прямих поставок споживачам.

2. Розширити канали збуту та вийти на нові сегменти ринку.

3. Збільшити маржинальність продажів.

4. Покращити фінансові показники досліджуваного підприємства.

Отже, підсумовуючи все вищесказане можемо дійти висновку, що ТОВ «Дмитрук-Фудз» є одним із лідерів на ринку харчових продуктів в Україні.

Підприємство має налагоджені виробничі потужності, досвідчений персонал та розгалужену мережу дистрибуції. Водночас, має серйозні проблеми з логістичною діяльністю, викликаною коливаннями цін на сировину, недостатньою оптимізацією логістичної діяльності, та нестабільною економічною та політичною ситуацією. Однак, підприємство має великий потенціал в логістичній діяльності, ефективність логістичної діяльності ТОВ «Дмитрук-Фудз» залежить від здатності керівництва швидко реагувати на зміни ринку, впроваджувати інновації та ефективно використовувати наявні ресурси.

Розрахуємо ефективність запропонованого проекту.

Вихідні дані для розрахунку ефективності інвестиційного проекту.

Показник	Значення
Грошовий потік:	
0-й рік	786,9 тис.грн
1-й рік	3 287 тис. грн
2-й рік	4 932 тис. грн
3-й рік	8 219 тис. грн
Дисконтна ставка	25%
Дисконтовані грошові потоки:	
0-й рік	-786,9 тис. грн
1-й рік	2629,6 тис. грн
2-й рік	3156,5 тис. грн
3-й рік	4208,1 тис. грн

Показники ефективності проектних рішень

Показник	Значення
Чиста теперішня вартість	9027,3 тис.грн
Індекс прибутковості	12,16
Термін окупності	0,7 року

Проект має високу чисту теперішню вартість та індекс прибутковості, що свідчить про його економічну доцільність для ТОВ "Дмитрук-Фудз".

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Огренич Ю.О., Діброва В.О. Логістична діяльність підприємств в умовах невизначеності: особливості, проблеми, напрямки вдосконалення. Запорізький національний університет. 2023. URL: <http://www.vestnikeconom.mgu.od.ua/journal/2023/55-2023/5.pdf>.
2. Гринюк Н.А. Спірідонов Н.С. Теоретичні підходи до функціонування міжнародних логістичних систем. Київський національний торговельно-економічний університет. 2021. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2021/24.pdf.
3. Ачкасова Л.М. Модель управління матеріальними потоками в логістичних системах. Харківський національний автомобільно-дорожній університет. 2021. URL: <http://etk.khadi.kharkov.ua/article/view/234012/232652>.
4. Чернописька Н.В. Методичні підходи до оцінювання логістичної діяльності підприємства. Львів: *Вісник НУ «Львівська політехніка»*, 2015. С. 265–271.
5. Малюга Н.М. Шляхи удосконалення оцінки в бухгалтерському обліку : теорія, практика, перспективи. Житомир: Наукове видання. ЖІТІ, 1998. С. 383.
6. Карий О.І. Інформаційне забезпечення управління логістичними витратами на підприємстві: автореф. дис.канд. економ. наук: 08.06.01. НУ «ЛП». Львів, 2017. С. 20.
7. Амбросов В.Я., Маренич Т.О. Механізм ефективного функціонування підприємств. Київ: Економіка України, 2014. С. 60-66.
8. Нагірний Є.В., Столяр Т.В. Раціоналізація технолого-логістичних параметрів транспортного обслуговування вантажовласників у транспортних вузлах. ХДАДУ. 2006. Вип.18. С. 54–56
9. Бауерокс Дональд Дж., Клос Дейвід Дж. Логістика: інтегрований ланцюг поставок / пров. з англ. : Н. Н. Барішнікової, Б. С. Пінкснера., 2004. С. 577–579.

10. Гетьманський В.О. Іляш О.І. Оцінка функціонування підприємства в умовах економічного розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. С. 174–178.
11. Гуменюк А. В., Гарматюк О.В. Формування та організація логістично-збутових систем для підприємств АПК. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Випуск 3(20). С. 99–103
12. Васюк І.В. Зарубіжний досвід впровадження маркетингових логістичних концепцій на підприємстві. Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна". Київ. 2011. С. 1–10. URL: http://zbirnuk.bukuniver.edu.ua/issue_articles/13_3.pdf
13. Кислий В.Т., Жарик Т.М.. Розвиток транспортно-логістичних кластерів в Україні. Преса України. Київ, 2015. С. 28–37.
14. Гудзь П.В., Остапенко Т.І. Аналіз зарубіжного досвіду застосування системного управління логістичною діяльністю. *Бізнесінформ*. Харків, 2015. С. 139-142.
15. Скриньковський Р.М., Костюк Н.Р., Коваль Н.М., Галелюк М.М. Діагностика транспортної діяльності як складової логістичної системи підприємства. *Проблеми економіки*. 2016. № 2. С. 123–128
16. Банько В.Г. Логістика: навч. посібник. Київ: КНТ, 2016. С. 345.
17. Кабанець І.А. Визначення основних логістичних підходів до управління інноваційними процесами. Харківський політехнічний інститут. Харків, 2013 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2539>
18. Кальченко А.Г. Логістика: підручник. Київ: КНЕУ. Київ, 2018. С. 284.
19. Немцов В.Д., Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф.. Менеджмент організацій: навч. посібн. для студ. вузів. Київ: ЕксОб. Київ, 2016. С. 392.
20. Карвовський Я.І., Блонський К.М.. Логістика в управлінні стосунками з клієнтами. Львів, 2016. С. 35–39.
21. Тяпухін О.П., Булатов А.В. Управління ланцюгами постачання проти управління ланцюжками постачання. *International Journal of Management Concepts and Philosophy*. 2023, С. 335-353.

22. Лавров А.М., Комарницький С.В., Тяпухін О.П. Методологічні підходи до діджиталізації систем управління ланцюгами постачання. *Вісник Університету імені Дмитра Нанченка*. 2023. С. 107–136.
23. Шандрівська О.Є., Кузяк В.В., Хтей Н.І. Логістичний менеджмент. Теоретичні основи: навч. метод. посібник. Львів: Львівська політехніка, 2017. С. 195.
24. Кальченко А.Г. ЛОГІСТИКА. Київ: КНЕУ, 2003. С. 284.
25. Рекова Н.Ю., Ткаченко О.Г. Логістика як система поточкових процесів. Львів: Нац.унт "Львівська політехніка". 2004. С. 274—276.
26. Бодрецький М.В. Сутнісно-змістова характеристика логістики та її роль у сучасній економіці. ПВНЗ "Європейський університет" 2010. С. 52.
27. Міротін Л.Б., Сергеева В.І. Основи логістики. 1999. С. 200.
28. Коніщева Н.Й., Трушкіна Н.В. Управління логістичною діяльністю промислових підприємств. *Економіка промисловості*. 2005. № 1 (27). С. 114–123.
29. Сумець О.М. Змістовний аналіз дефініції «логістична діяльність». *Сталий розвиток економіки : міжнародний науково-виробничий журнал*. 2013. № 4 (21). С. 290–295.
30. Шкригун Ю.О. Генезис поняття «логістична діяльність підприємства». *Вісник економічної науки України*. 2021. № 2 (41). С. 183–190.
31. Смирнова Н.В. Сутність і значення логістичної діяльності в системі менеджменту організації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 20. Ч. 3. С. 54–59.
32. Хвищун Н.В. Сутність поняття «логістика»: ретроспективний аналіз. *Ефективна економіка*. 2012. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1567> (дата звернення: 28.04.2023).
33. Мельникова К.В. Статистика логістичної діяльності підприємств. *Бізнес Інформ*. 2015. № 5. С. 244–247.
34. Шталь Т., Уварова А. Логістична діяльність торговельного підприємства: сутнісні характеристики та формалізація моделі. *Вісник Київського*

національного університету імені Тараса Шевченка. *Економіка*. 2019. № 3 (204). С. 64–71

35. Злотя І.С., Черногор Н.С. Види логістичної діяльності та логістичних функцій. 2023. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/19306/1/conf2023.pdf#page=41>

36. Маркіна І.А. Методологічні питання ефективності управління. *Фінанси України*. 2013. С. 24–32.

37. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. Харків: ХДУХТ, 2014. С. 287.

38. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г.. Основи менеджменту: підручник. Київ: Академвидав, 2016. С. 414.

39. Макаровська Т.П., Бондар Н.М.. Економіка підприємства: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2016. С. 304.

40. Маркіна І.А. Методологічні питання ефективності управління. *Фінанси України*. 2013. С. 24–32.

41. П'ятницька Г.Т. Управління підприємством в епоху глобалізму: монографія. Київ: «Логос», 2015. С. 568.

42. Сумець О.М. Логістичні системи і ланцюги поставок: навч. посібник. Київ: Хай-Тек Прес, 2017. С. 220.

43. Колодізева Т.О., Руденко Г.Р. Методичне забезпечення оцінки ефективності логістичної діяльності підприємств: монографія. ХНЕУ. 2012. С. 292.

44. Кобилецький В.Р., Коефіцієнт оборотності запасів. *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/293-oborotnist-zapasiv>

45. Мельникова К.В. Логістика: навч. посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. С. 271.

46. Стратегічне планування у системі логістичного менеджменту. URL: https://pidru4niki.com/72684/logistika/strategichne_planuvannya_sistemi_logistichno_go_menedzhmentu

47. STUDIO IFISH: веб-сайт. URL: <https://ifish.com.ua/ua/tsini-na-e-commerce/>

48. Web Marketing: веб-сайт. URL: <https://webmarketing.ua/uk/vartist/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А 1. – Дані балансу на кінець періоду за досліджуваний період

Актив	Код рядка	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	1 879,5	1 786	1 532
первісна вартість	1001	2 361,5	2 593	2 663
накопичена амортизація	1002	482,0	807	1 131
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 500,9	16 720	5 728
Основні засоби	1010	17 090,2	17 167	43 392
первісна вартість	1011	19 613,6	24 025	58 533
знос	1012	2 523,4	6 858	15 141
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	625,8	1 106	-
Усього за розділом I	1095	22 096,4	36 779	50 652
2. Оборотні активи				
Запаси :	1100	59 126,3	103 860	73 790
у тому числі готова продукція	1103	8 219,0	4 547	6 731
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	62 217,1	61 580	70 799
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	67,8	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 646,0	13 206	13 108
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	350,0	4 727	93 310
Витрати майбутніх періодів	1170	4 194,7	2 905	2 895
Інші оборотні активи	1190	567,2	1 139	216
Усього за розділом 2	1195	128 169	187 417	254 118
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-

Продовження таблиці А 1.

Баланс	1300	150 265	224 196	304 770
Пасив				
1. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30 000,0	30 000	30 000
Додатковий капітал	1410	-	-	-
Резервний капітал	1415	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(62,1)	6 282	9 046
Неоплачений капітал	1425	1 330,0	-	-
Усього за розділом 1	1495	28 607,9	36 282	39 046
2. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	2 196,1	-	4 974
3. Поточні зобов'язання				
Короткострокові кредити банків	1600	49 259,2	50 925	118 304
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610			
довгостроковими зобов'язаннями	1615	-	-	-
товари, роботи, послуги	1620	64 844,0	85 528	93 752
розрахунками з бюджетом	1621	235,7	3 382	3 607
у тому числі з податку на прибуток	1625	-	700	1 107
розрахунками зі страхування	1630	409,1	425	508
розрахунками з оплати праці	1665	1 313,9	1 310	1 831
Доходи майбутніх періодів	1690	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1695	3 399,6	42 669	37 974
Усього за розділом 3	1695	119 461	187 914	260 750
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-
Баланс	1900	150 265	224 196	304 770

Додаток Б

Таблиця Б 1. – Дані Звіту про фінансові результати за досліджуваний період

Стаття	Код рядка	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1. Фінансові результати				
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	517 975	559 109	821 856
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	384 613	395 058	614 419
Валовий: прибуток	2090	133 375	164 051	207 437
збиток	2095	-	-	-
Інші операційні доходи	2120	4 481,4	7 561	1 412
Адміністративні витрати	2130	6 365	10 788	14 103
Витрати на збут	2150	117 296	136 637	166 348
Інші операційні витрати	2180	9 912	9 443	12 233
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	14 744	4 278	16 165
збиток	2195	-	-	-
Інші фінансові доходи	2220	105	93	1 796
Фінансові витрати	2250	2 020	6 554	10 532
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 371	8 283	7 419
збиток	2295	-	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 944	6 960	6 021
збиток	2355	-	-	-
2. Сукупний дохід				
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	6 960	1 944	6 021
3. Елементи операційних витрат				
Матеріальні затрати	2500	386 705	387 778	614 855
Витрати на оплату праці	2505	40 692	50 648	56 864
Відрахування на соціальні заходи	2510	8 863	10 121	11 328
Амортизація	2515	2 389	4 660	8 608
Інші операційні витрати	2520	122 203	151 115	179 233
Разом	2550	560 852	604 322	870 888
4. Розрахунок показників прибутковості акцій				
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	-